

כגפן פוריה

עלון להפצת תורה ויהדות

אין לעיין בעלון זה בשעת התפילה

פְּרֻשֵׁת וִיקָהֵל פְּקוּדֵי

כג' אדר תשע"ח

פרשת פרה

הפטרה: ויהי דבר ה'

יציאת השבת ר"ת 18:55

מכריכים חודש ניסן בשבת הבאה

המולד בליל שבת בשעה 3, 53 דקות 4 חלקים
גיליון 472

כניסת השבת:

17:12

ירושלים: 17:07

יציאת השבת:

18:22

ירושלים: 18:20

לחשב מחשבת - הקודש

בנוסף לעשיית מלאכת המחשבת שנדרשה לעשיית כלי המשכן, היו צריכים בצלאל ואהליאב "לחשוב מחשבות לעשות בזהב ובכסף ובנחושת". כלומר, הם היו צריכים לחשוב בשעת העשייה לא רק על דרך יצירת הכלים שתהיה טובה ומושלמת, אלא על כך שהכלים שהם יוצרים הם כלי קודש במשכן. וזהו לחשוב מחשבות, בשתי מחשבות הכתוב מדבר: העשייה עצמה ומחשבת הקודש.

וכך מובא בתלמוד (מסכת ערכין טז, א): "למה נסמכה פרשת בגדי כהונה לפרשת קורבנות? לומר לך: מה קורבנות מכפרין אף בגדי כהונה מכפרין. כתונת מכפרת על שפיכות דמים, דכתיב 'ויטבלו את הכתונת בדם'. מכנסים מכפרים על גילוי עריות, דכתיב 'ועשה להם מכנסים בד לכסות בשר ערוה'. מצנפת מכפרת על גסי הרוח, כדרכי חנינא דאמר רבי חנינא יבוא דבר שבגובה ויכפר על מעשה גובה. אבנט מכפרת על ההרור הלב אהיכא דאיתיה, דכתיב 'והיה על לב אהרן'. חושן מכפר על הדינין, דכתיב 'ועשית חושן משפט'. אפוד מכפר על עבודה זרה, דכתיב 'אין אפוד ותרפים'. מעיל מכפר על לשון הרע, אמר הקדוש ברוך הוא יבוא דבר שבקול ויכפר על מעשה הקול. ציץ מכפר על מעשה עזי פנים".

וזהו כוונת הכתוב "ולחשוב מחשבות", שבזמן עשיית הכלים יחשבו את מחשבת הקודש שיש ביעודן של כלים אלו. ומכאן הוראה לכל אדם העוסק בדבר קודש שתהיה מחשבתו לשם קודש. וכמו שנהוגות נשים צדקניות שכאשר מכינות דבר מאכל לשבת, מוציאות בפייהם שיהיה לכבוד שבת קודש, ומוסיפות ברכות שהאדם האוכל ממנו יזכה לשלום ושיהיו ילדיהם תלמידי חכמים וכו' והוא מנהג יפה. והעושה כך בכל פעולתיו זוכה לקיים: "בכל דרכיך דעהו והוא יישר אורחותיך".

בהוצאת מכון "שערי תורה": פוריה-נוה עובד ד.ג. גליל תחתון 15210

שערי תורה וחסד ע"ר * כולל אברכים * שיעורי תורה * פרסומים תורניים * גמ"ח עזרה לנוקמים *
הדפסה: דפוס כנרת. עריכה: צ. שורין. היה שותף. להעברת תרומות: בנק המזרחי סניף טבריה מספר חשבון: 123459

פרשת פרה

פרשת פרה, היא השבת השלישית שבארבע פרשיות. פרשת פרה נקראת בשבת הסמוכה לפרשת החדש ואין מפסיקין בין שתי פרשיות אלה, אלא הן באות זו אחר זו.

בשבת 'פרה', מוציאים בבית הכנסת שני ספרי תורה, באחד קורין שבעה אנשים בפרשת השבוע, ובשני קורין מפטיר בפרשת פרה אדומה בסדר 'זאת חקת התורה' שבספר במדבר: נוהגין להחמיר בקריאה של פרשה זו, כיון שלפי דעת מקצת מן הפוסקים, קריאה זו היא מצוה מן התורה, והיא רמוזה בפסוק: **זאת חקת התורה אשר צוה ה' לאמר - דבר אל בני ישראל, מזכיר תחילה את המצוה ואחר כך - דבר אל בני ישראל, כלומר, דבר ותקרא לפני ישראל את החקה הזאת.** ואף על פי שנהגו בכל ארבע הפרשיות שאין קורין למפטיר קטן, אלא מי שנמלאו לו י"ג שנים תמימות, מחמירין יותר בפרשת פרה מפני הטעם שאמרנו, שאין הקטן שפטור מן המצוות מדברי תורה, יכול להוציא אחרים ידי חובתם:

ענין קריאה זו קודם ניסן, כדי להזכיר ולהודיע לכל מי שנטמא במת להטהר מטומאתו, כדי שיוכל להקריב קרבן פסח במועדו. והקדימו לזרז על כך קודם ניסן, לפי שהרחוקים מירושלים כבר התחילו לצאת מעריהם בראש חדש ניסן לעלות לירושלים. ובעוד שכל איש בעירו ובתוך קהלו, מזכירין לו שאם נטמא במת שיטהר תחילה באפר הפרה ואז יוכל להקריב את קרבנו בפסח ראשון ולא ידחה לפסח שני. וכל הנטמא במת אינו יכול להקריב קרבן אלא אם חזו עליו ממי החטאת שנעשו עם אפר הפרה, ביום השלישי לטומאתו וביום השביעי, ובשמיני הוא טהור להכנס למקדש ולאכול בקדשים:

ואף על פי שבעונותינו חרב בית המקדש ואין לנו קרבן ולא טהרה לאכול מבשר הקדשים, אנו מחזיקים בתורת הטהרה ולומדים מצוותיה ודיניה ועוסקים בהם בזמנם, ונחשב לנו כאילו הטהרנו מטומאותנו והכשרנו עצמנו להקריב קרבנותינו במועדם:

אמרינן בירושלמי: בדין הוא שתקדים פרשת החדש לפרשת פרה אדומה, שבאחד בניסן הוקם המשכן ובשני לו נשרפה הפרה, ולמה אמרו להקדים פרה אדומה? לפי שהיא טהרתם של ישראל, כדי שלא יהיו נדחים לפסח שני: וכתוב בספרים, שימים אלה שקודם הפסח מסוגלים ליכות בהם לרוח טהרה, כשם שישראל עוסקים עתה בפרשת פרה והיו עוסקים בטהרתם קודם הקרבת הפסח בזמן שבית המקדש היה קיים:

הכל הולך אחר השרש:

לא הצריכה תורה טהרה באפר הפרה אלא לטמאי מתים בלבד. כל הנטמא בטומאה אחרת עולה מטומאתו כדרכו, כפי שמפורש עליו בתורה ואינו זקוק למי חטאת לטהרתו, אבל הנטמא במת אינו נטהר לעולם עד שיזו עליו ממי חטאת בשלישי ובשביעי לטומאתו: ומצוה זו נתנה לישראל בראש חדש ניסן מן השנה השניה לצאתם ממצרים, ביום הקמת המשכן. שהיו בהם טמאי מתים, והיו צריכים להטהר להקריב פסחיהם:

ומלבד טהרת הפרה מטומאות מת, ניתנה גם לכפר על מעשה העגל. לאחר שהקדוש ברוך הוא נתפס עם ישראל אחר חטא זה, וצוה עליהם לעשות לו משכן, וְשִׁכְנֵנִי בְּתוֹכְכֶם, נתן להם מצוה זו כדי לטהר לגמרי מכל טומאה שדבקה בהם מטומאות מת ומטומאות כל עבודה זרה שהיא שרש המיתה בעולם. הרי שטהרת אפר הפרה היא גם טהרה מכל טומאות עבודה זרה שלא תשאר חס ושלוש דבוקה בנפש האדם מישראל:

ומפני שמעשה הפרה האדומה הוא שרש הטהרה לישראל, לכך עשו בו מעלות יתרות בטהרה. שכל דבר ששרשו טהור לגמרי, אפילו נפלה טומאה אחר כך בענפיו, שוב אין הטהרה נפגמת. וכן אתה אומר בפרה אדומה שבאה לטהר מטומאות מת, שאף על פי שמקילים לפעמים בדיני טומאה, כיון שבאו לעשות שרש לטהרה - החמירו בו חומרות רבות ועשאוהו במעלות של טהרה שאין למעלה מהן יותר.

מעשי הפרה:

כשם שמפרישין כהן גדול מביתו שבעת ימים קודם יום הכיפורים לעבודת יום הכיפורים, כך מפרישין את הכהן השורף את הפרה, שבעה ימים קודם שרפת הפרה, מביתו ללשכה שעל פני הבירה צפונה מזרחה, ו'בית אבן' היתה נקראת, לפי שכל מעשיה וכליה היו עשויים מאבן ואדמה שאינן מקבלות טומאה:

כל שבעת הימים (חוץ מיום רביעי לפרישה, שאי אפשר לו להיות לא יום שלישי לטומאה, ולא שביעי, שאין הזאה בשביעי עולה משום הזאת שביעי אלא אם הזה בשלישי לפניה) מזין על הכהן השורף את הפרה, מכל אפר החטאות שהיו במקדש שנשארו למשמרת מימות משה רבינו, שמא נטמא למת והוא לא ידע. ומן הדין היה שאין צריך הזאה אלא בשלישי ושביעי להפרשה בלבד. וזה שמזין עליו יום אחר יום - מעלה יתרה עשו בפרה:

תשע פרות אדומות נעשו משנצטוו במצוה זו עד שחרב הבית בשניה. הראשונה עשה משה רבינו עליו השלום והיו מטהרין באפרה כל ימי הבית הראשון והותירו ממנה מעט למשמרת לאחריו כן. שניה עשה עזרא הסופר; ושבע - מעזרא עד חרבן הבית. ועשירית יעשה המלך המשיח שיגאלנו במהרה בימינו אמן. וכל אימת שבאו לעשות פרה חדשה היו מזין על הכהן השורף אותה מכל אפר הפרות הקודמות שהשאירו למשמרת:

חקת הפרה:

הרבה מצוות יש בתורה שנקראות 'חקה' ולא נאמר בהן טעם, אף על פי כן נמסרו טעמיהן רזיהן וסודותיהן לחכמי האמת שבכל דור ודור, איש מפי איש עד משה רבינו עליו השלום; ואולם מצוה זו של פרה אדומה נאמר בה (במדבר יט): זאת חקת התורה, כלומר, זאת - ואין דומה לה. 'תמן תנינן: כל העוסקין בפרה מתחילה ועד סוף - מטמאין בגדים, והיא עצמה - מטהרת טמאים; אלא אמר הקדוש ברוך הוא, חוקה חקקתי, גזרה גזרתי, אי אתה רשאי לעבור על גזרתי':

[ע"פ ספר התודעה].

הלכות כוונה במצוות

א. מצוות צריכות כוונה, והיינו שיש לכוון בעשיית המצווה שכוונתו לצאת ידי חובת המצווה. ויש מי שאומר שאם קרא קריאת שמע בסדר התפלה, או אכל מצה, או קידש, או נטל לולב ותקע בשופר, וכדו', אף על פי שלא כיון לצאת, יצא, שהרי משום זה עושה כל הנ"ל, כדי לצאת אף שלא כיון להדיא. ועל זה סמכו רבים אף לכתחילה שאינם מכוונים בפירוש בעת התפלה וקריאת שמע וקידוש לשם מצווה. ומכל מקום ראוי ונכון מאוד לכוון בכל מצווה ומצווה בפירוש בעת שמקיים המצווה, שהוא מכוון לשם קיום המצווה.

ב. יש אומרים שמה שאמרו מצוות צריכות כוונה אינו אלא מדרבנן, אבל מן התורה יוצא ידי חובה גם אם לא כיון לשם מצווה. ויש אומרים שדין זה הוא מן התורה, ואם לא כיון בעשיית המצווה לא יצא ידי חובה מן התורה. אף במצוות דרבנן לכתחילה צריך לכוון לצאת ידי חובת המצווה. ומכל מקום בדיעבד אם לא כיוון במצוות דרבנן, יצא.

ג. אף שלכתחילה צריך לכוון גם במצוות שיש בהם מעשה, כגון באכילת מצה או מרור, מכל מקום בדיעבד אם לא כיון לשם מצווה, יצא, שכן נהנה. ובפרט לדברי החיי אדם שאם אכל מצה, אף על פי שלא כיון לצאת, יצא, כל שעושה כן בשביל המצווה, ולא לשם דבר אחר. והרוצה להחמיר ולחזור לאכול, לא יברך שנית משום ספק ברכה לבטלה. ומכל מקום הדבר ברור שאם בירך על המצה על אכילת מצה, אין לך כוונה גדולה מזו ויצא ידי חובה לכולי עלמא.

ד. אין צורך באמירה בפה מלא שעושה המצווה לשם מצווה, וכגון אמירת לשם יחוד וכדומה, אלא די במחשבה לשם מצווה אף לכתחילה. ולא דמי לכתובת תפילין שצריך לומר שכותב לשם קדושת תפילין. ובפרט במצווה שמברכים עליה בתחילה, שהברכה היא התעוררות הדבור והמחשבה לכוון לשם מצווה. ומכל מקום כבר נהגו רבים וכן שלמים לומר "לשם יחוד" קודם כל מצווה שעושים, כדי לעורר את הכוונה בעשיית המצווה לשם מצווה, ובפרט במצוות ישיבה בסוכה בליל סוכות, ובמצוות ציצית ותפילין.

ה. יש אומרים שבמצוות שבין אדם לחברו, כגון מעשה צדקה וחסד, כיבוד אב ואם, כבוד רבו, וכדומה, אין צריך לכוון לשם מצווה, דסוף סוף מעשה הצדקה והחסד והכבוד נעשים ומתקיימים.

לעילוי נשמת אמו"ר רבי יצחק שושן זצ"ל - נלב"ע יב' תמוז תשע"ז

עלון זה מוקדש:

לרפואת: אברהם ולאה ציטרון. שרה בת שמחה. מרים יהודה. ציפורה יהושע לוי. ביבה אלימלך. ישי הלוי. עזר בן עישה. תקוה בת עזיה. אלנה בת ג'אן. אסתר בת זוהרה. מוזל בת ענולה. אברהם בן רחל. הראל בן אביגיל. אילנה בת סליחה. ישי ורחל לוי. חנה בת זוהרה. מיטל מוריה אדרי הי"ו.

להחזרת נעדריו צה"ל ושבייו ובהם: אורון שאול. הדר גולדין. גיא חבר. רון ארד, זכריה באומל, יהודה כץ, צבי פלדמן, יהונתן פולארד הי"ו.

לעילוי נשמות: הגר"ע יוסף זצוק"ל. הגר"מ אליהו זצוק"ל. רבי מסעוד מלול זצ"ל. רבי יצחק שושן זצ"ל. רבי יעקב שושן. הרב שלמה צורף. יונה יונה. סופר מנחם.

אליאור קדושים. הרב אברהם צוקרמן. יצחק עמירה. נדיר נחום. נסים כהן. רובי צעירי. יצחק בן מול מורח. מרדכי ומשה מורח. ישראל אברהם נתן. מרדכי צאני.

ראובן אלון בן נסים. יצחק ונחום אטאס. ר' חיים אהרנה. לוי יצחק אמרדי. אורן מועלים. אליהו מייט. דוד חלבי. דוד גרוסברג. יואל דללי. עמוס דברי. סימנטוב משה יהודה.

ישראל בן נמר. רבי דוד הכהן. ישראל בן שושנה. נעים משה. אהרן מורח. יצחק ושמחה אילון. נסים וסליחה שושן. יצחק ולאה אסטרנו. ניריה שמעון. מנחה לוי. ליט שבת.

אסתר בת תורה. אסתר חדר. חנה יצחק. דיה פונדק. אליהו בת פריחה. תרצה זאדון. אסתר וענבר נחום. מרים וענני. עזיה עמוס. רות יעקב. חיה רחל לוי. נעיה בת מגווד.

לואיה מרד. זוהרה בת חנה. עליה כהן. שרה אילאל. יוכבד וענקי. עשה דודן. בריה ספן. רותי אטל. סבטלה בת אילנה. אסתר איבני. נמיסה דדי. אילה שחר. רבקה ישעיהו ז"ל.

ולע"נ הנספים בשואה ובהם: אלכסנדר שנדרו, שושנה רוזה, רפאל פריצי, וציציליה צילה לבית משפחת ציטרון הי"ד.